

בחינת ההבדלים בשימוש בשירותי בריאות נוספים (שב"ן) בין תושבי הפריפריה לתושבי שאר הארץ

רקע

77% מהאוכלוסייה מבוטחים בביטוח שב"ן (שירותי בריאות נוספים), ועל כן ביטוח זה ממלא תפקיד חשוב במימון ובאספקה של שירותי בריאות בישראל. מדוחות משרד הבריאות עלו הבדלים בין אזור המרכז לפריפריה בשימוש בשב"ן. חשוב להבין אם, ועד כמה, הבדלים אלו נובעים מהבדל בצרכים או מחסמי זמינות ונגישות של השירותים.

מטרת המחקר

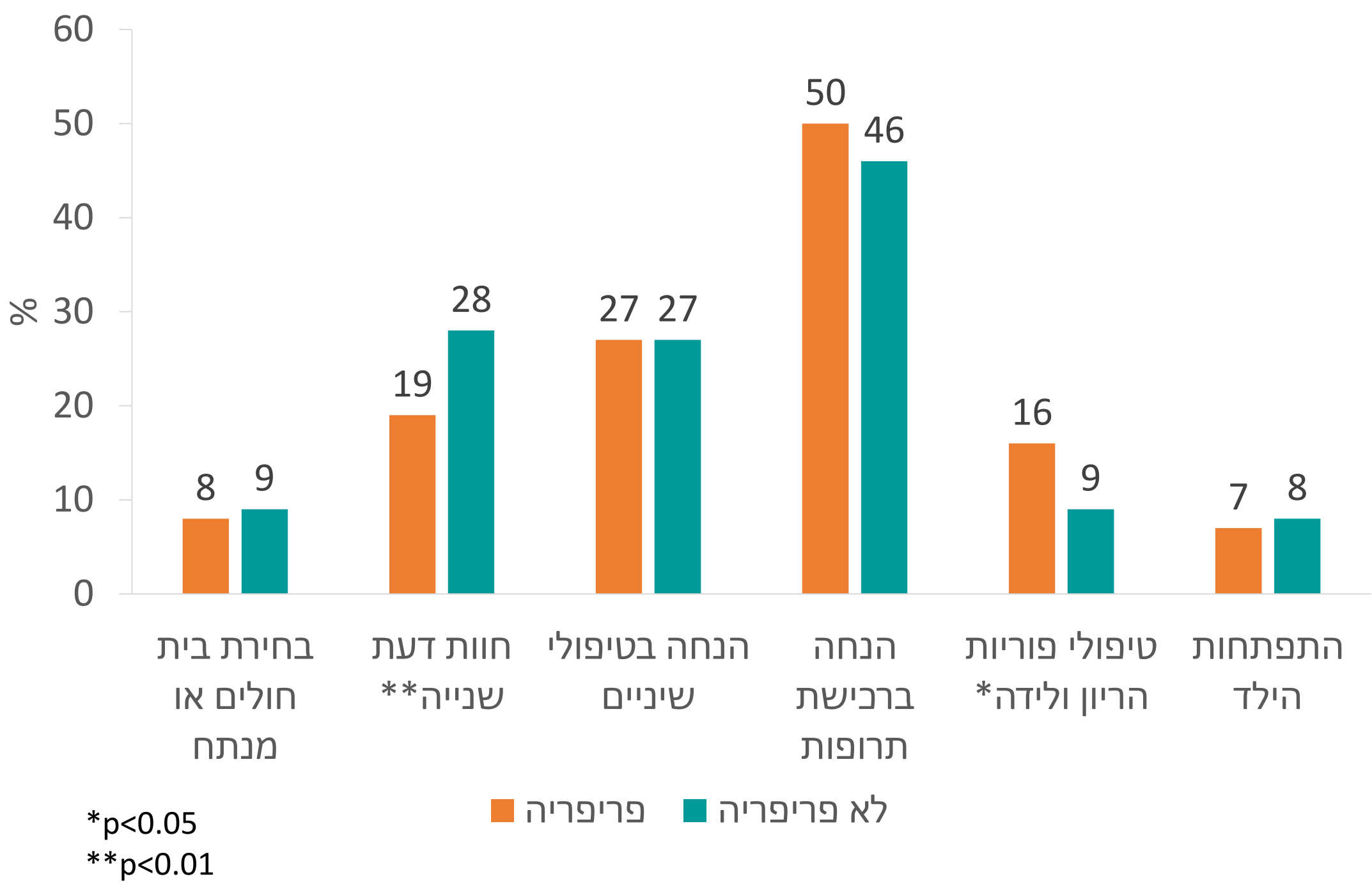
לבחון הבדלים בשימוש בשב"ן בקרב מבוטחים הגרים בפריפריה ובשאר הארץ, תוך פיקוח על צרכים (נמדדים באמצעות משתני מצב בריאות), משתני רקע ומאפיינים חברתיים-כלכליים.

שיטת המחקר

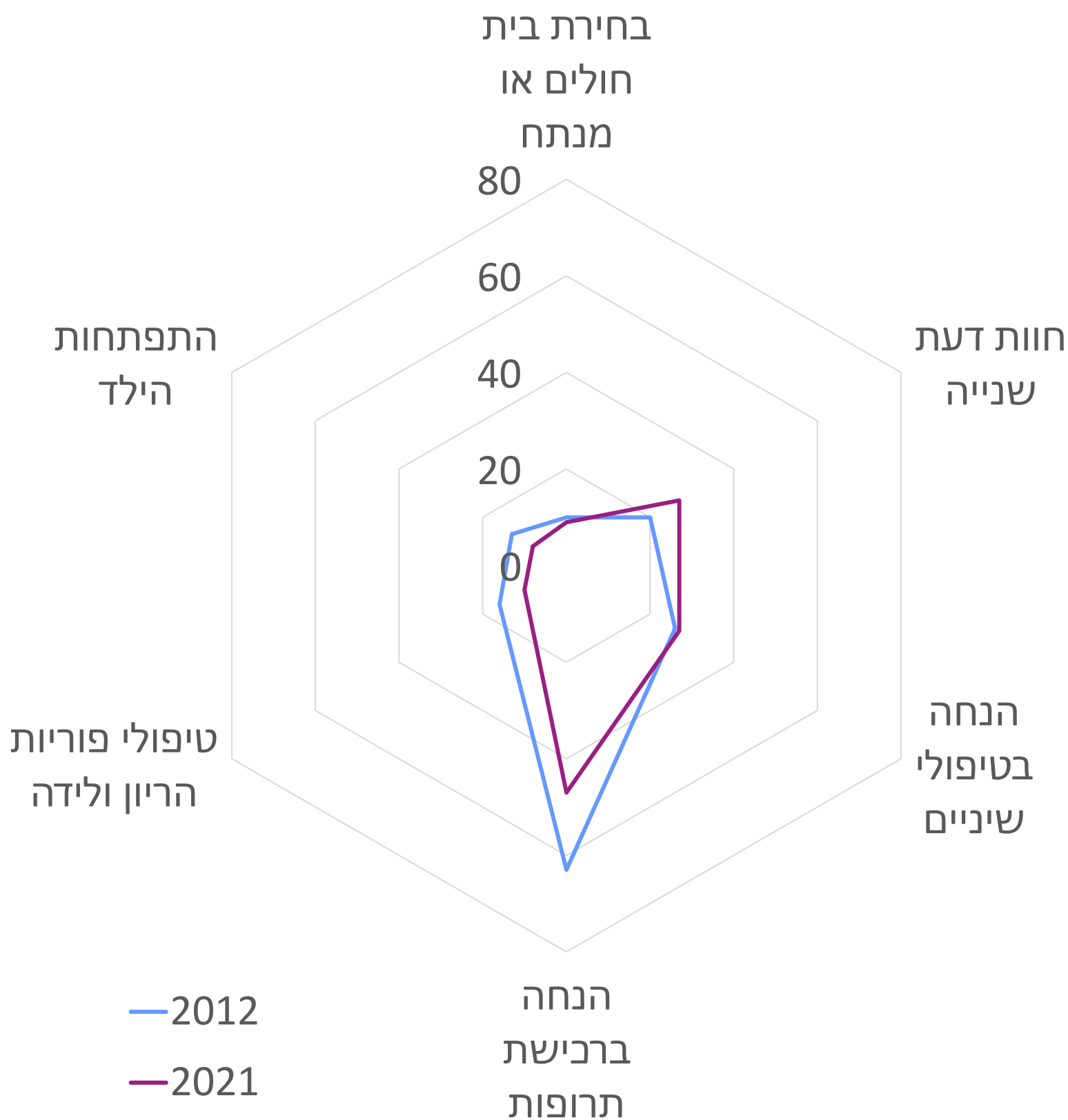
סקר שהועבר ב-2012 וב-2021 בקרב האוכלוסייה הכללית הבוגרת (בני 22+). בשנת 2012 עמד שיעור היענות על 61%, וב-2021 על 52%. בשלב הראשון נערכו ניתוחים דו-משתניים שאמדו הבדלים לפי אזור מגורים, ובשלב השני נערך ניתוח רב-משתני מסוג רגרסיה לוגיסטית לכל שירות בנפרד, בפיקוח על המשתנים: מין, גיל, חרדים, ערבים, השכלה, הכנסה, מספר נפשות במשק בית, תחושת מצוקה נפשית, מחלה כרונית, מצב בריאות, מחוז מגורים, פריפריאליות ואינטראקציה בין מחלה כרונית לפריפריאליות.

ממצאים

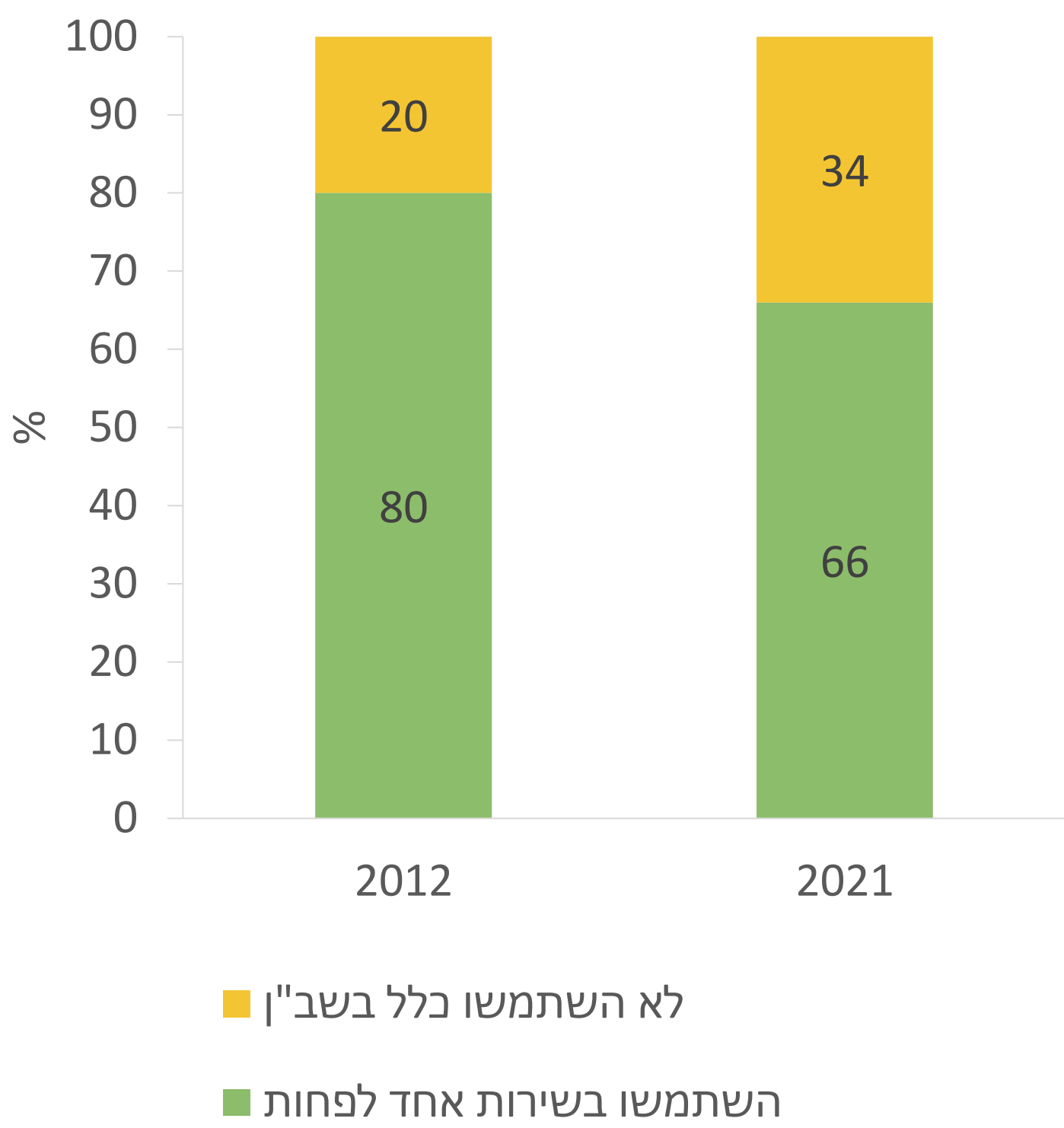
הבדלים בשיעור השימוש בשב"ן בין תושבי הפריפריה לתושבי שאר הארץ, 2021 (באחוזים)

שיעור שימוש ארצי בשב"ן לפי שנה (באחוזים)

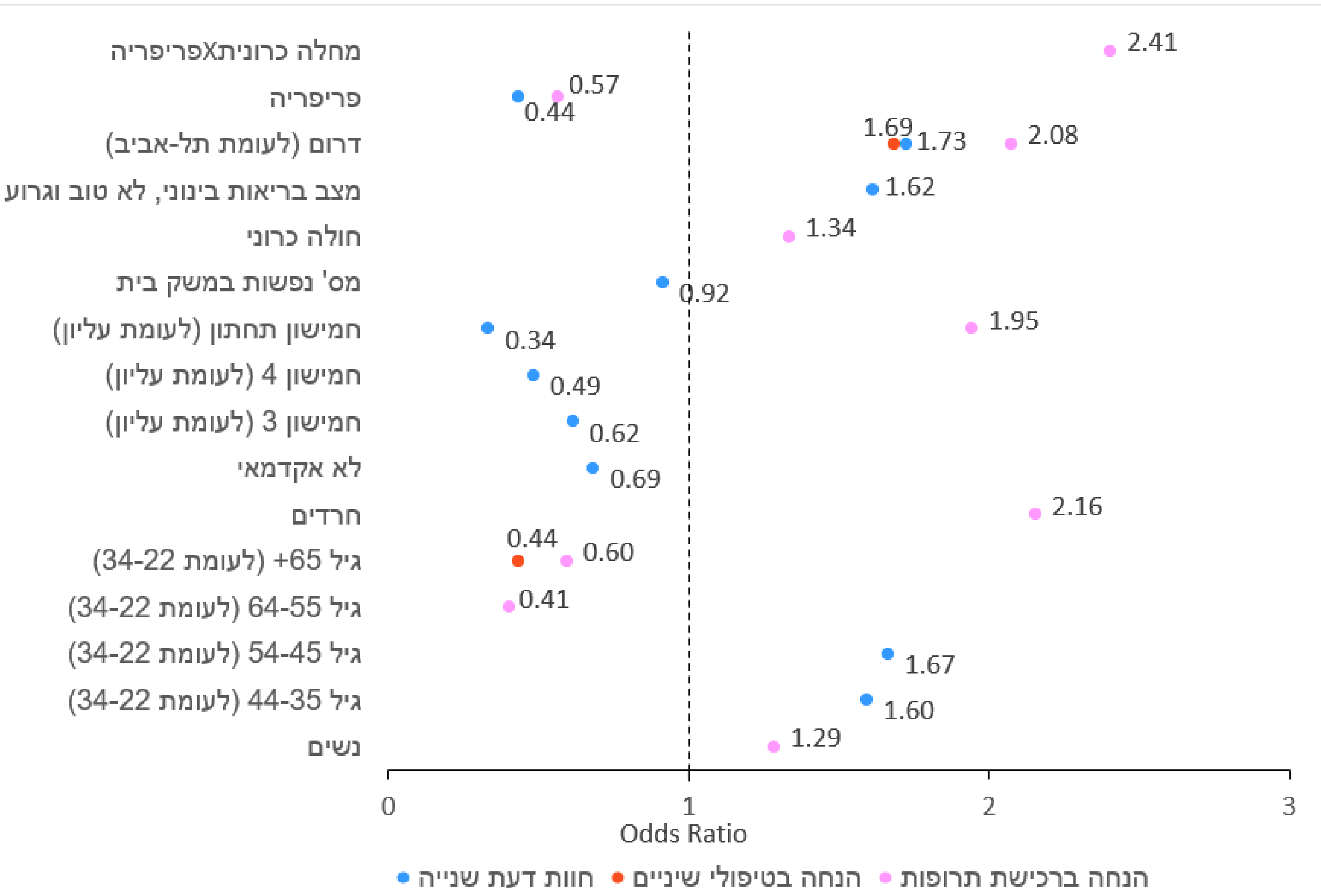
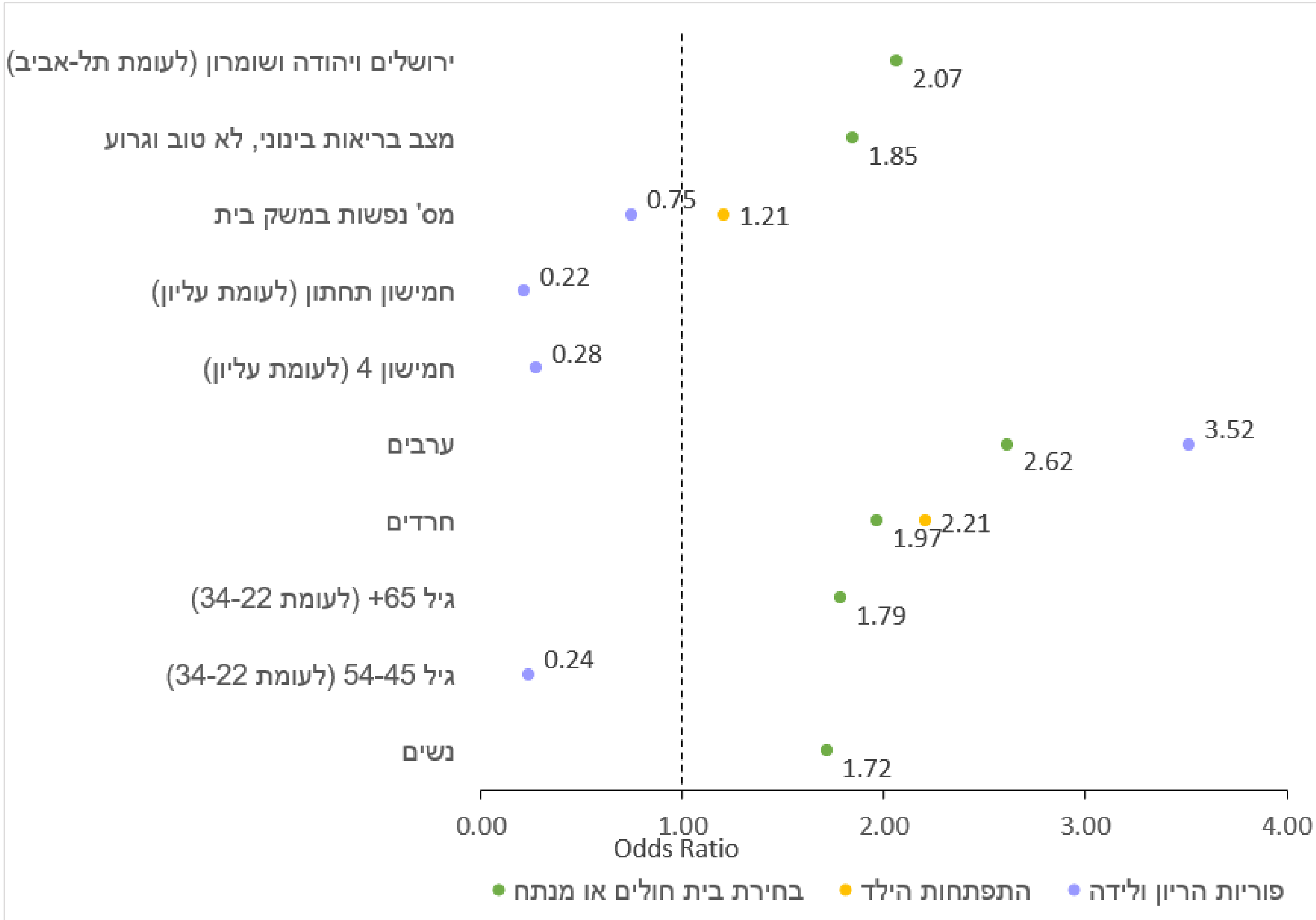

שיעור שימוש ארצי בשירות שב"ן אחד לפחות, 2012 ו-2021 (באחוזים)

כל המודלים של הרגרסיה הלוגיסטית לניבוי הסיכוי להשתמש בשב"ן (OR) כללו את אותם המשתנים (שמוצגים בשיטה)

סקירת המקדמים המובהקים (OR) שהתקבלו מניתוחי הרגרסיה לניבוי הסיכוי להשתמש בשב"ן:

מן הממצאים עולה שבחלק משירותי השב"ן יש פערים בשימוש בין אזורי מגורים, גם לאחר פיקוח על משתנים נוספים. כך, גם לאחר פיקוח על צרכים (מצב בריאות, מחלה כרונית) ומאפייני פרט, בשירותים: חוות דעת שנייה והנחה ברכישת תרופות נמצאו פערים על רקע מידת פריפריאליות, ובשירותים: חוות דעת שנייה, הנחה ברכישת תרופות, טיפולי שיניים ובחירת בית חולים ומנתח נמצאו הבדלים בין מחוזות מגורים.

מסקנות:

הבדלים בשימוש בשב"ן נמצאו על רקע אזור המגורים, גם לאחר פיקוח על משתני רקע נוספים. זמינות השירותים משתנה בתוך מחוזות, והיא נמוכה ביישובי הדרום המרוחקים יותר. הסבר אפשרי לכך הוא ההיצע הנמוך של רופאים בפריפריה וההיצע הגבוה של שירותי רפואה פרטית (שר"פ) בירושלים. נוסף על כך, הכנסה נמוכה היא חסם לצריכת שירותים הכרוכים בהשתתפות עצמית.

המלצות:

- לשפר את זמינות השירותים במסגרת הסל הציבורי ואת נגישותם, כך שהתושבים לא יזדקקו לשירותים במסגרת השב"ן
- לשפר את זמינות הרופאים בפריפריה
- לשפר את נגישות תושבי הפריפריה לשירותים המסופקים במרכז
- לצמצם חסמים כלכליים באמצעות פטור מתשלומי ההשתתפות העצמית או לתת הנחות על פי גובה הכנסה

